

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 11Svp/6/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200241
Dátum vydania rozhodnutia: 18. januára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9622200241.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. (sudkyňa spravodajkyňa) a členov senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej, JUDr. Pavla Naďa, Mgr. Michala Novotného a JUDr. Zuzany Šabovej, PhD., v právnej veci žalobcu: F. Ž., bytom D. Č.. XX, XXX XX D., právne zastúpeného doc. JUDr. Jozefom Sotolárom, PhD., advokátom, AK so sídlom v Košiciach, Južná trieda 1, proti žalovanému: Z. J., bytom D. Č.. XXX, XXX XX D., právne zastúpeného JUDr. Mariánom Rušinom, PhD., advokátom, AK so sídlom v Košiciach, Letná 47, o ústavnosti a zákonnosti volieb vo volebnom obvode Bystrany, takto

r o z h o d o l :

Voľby starostu obce Bystrany konané dňa 29.10.2022 vyhlasuje za n e p l a t n é.

Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

O d ô v o d n e n i e

I. Žaloba

1. Žalobca sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 08. novembra 2022 (cez elektronickú schránku) domáhal vydania rozhodnutia o neústavnosti a nezákonnosti volieb vo volebnom obvode Bystrany. Navrhol, aby súd rozhodol tak, že voľby starostu obce Bystrany konané dňa 29.10.2022 vyhlasuje za neplatné a to s poukazom na ustanovenie § 312j ods. 2 písm. a) Správneho súdneho poriadku.

2. Ako kandidát na starostu obce sa umiestnil na druhom mieste s počtom 329 platných hlasov, čo predstavuje 35,50% platných hlasov. Na prvom mieste sa umiestnil žalovaný. Následne zistil a zároveň overil u viacerých občanom z obce, že úspešný kandidát - žalovaný nespĺňa zákonné

podmienky na to, aby sa mohol uchádzať o funkciu starostu obce Bystrany a stať sa starostom obce. Dôvodom je to, že bol viackrát právoplatne odsúdený.

3. Žalobca poukázal na to, že žalovaný nespĺňa podmienky na výkon pasívneho volebného práva podľa § 6 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 180/2014 Z. z.“), keďže bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin, pričom jeho odsúdenie nebolo zahladené.

4. Ako ďalej uviedol, volebný kódex vo svojich osobitných častiach ukladá jednotlivým kandidátom, aby ku kandidátnej listine pripojili vyhlásenie, že u nich nie je žiadna prekážka výkonu práva byť volený. Táto prekážka sa viaže na objektívny stav k danému dátumu, a preto sa ním musí najvyšší správny súd dôsledne zaoberať.

5. Poukázal v tejto súvislosti na to, že sa mu nepodarilo zabezpečiť priamo súdne rozhodnutia ako i na skutočnosť, že nie je osoba oprávnená vo vzťahu k žalovanému, ktorá je oprávnená na výpis alebo odpis z registra trestov. Podľa jeho dostupných informácií súdne trestné konania vo vzťahu k žalovanému sa viedli na Okresnom súde Spišská Nová Ves v rokoch 1998, 2000 a 2011. Na podporu svojich tvrdení predložil viaceré čestné vyhlásenia osôb, ktoré potvrdzujú, že žalovaný bol opakovane odsúdený za úmyselné trestné činy, pričom tieto nie sú ku dnešnému dňu zahladené.

6. Žalobca napáda voľby na starostu obce Bystrany ako celok a má za to, že došlo k porušeniu ústavnosti a zákonnosti volieb v prípravnej fáze volieb (nemalo dôjsť k registrácii žalovaného) a rovnako tak došlo k porušeniu ústavnosti a zákonnosti volieb vo fáze samotných volieb (volebná komisia určila za víťaza volieb žalovaného).

7. Žalovaný sa vyjadril k žalobe podaním zo dňa 08.12.2022 a navrhol, aby súd správnu žalobu zamietol a priznal žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu.

8. Podľa názoru žalovaného je správna žaloba nedôvodná. Podstatou správnej žaloby je tvrdenie žalobcu, že žalovaný bol v minulosti odsúdený pre úmyselný trestný čin. Podľa žalobcu teda žalovaný nemôže zložiť sľub starostu a to s poukazom na ustanovenie § 6 písm. b) zákona č. 180/2014 Z. z. („Prekážkou práva byť volený je právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin, ak odsúdenie nebolo zahladené“).

9. Žalovaný oznámil konajúcemu súdu, že je pravdou, že bol pred viac ako 22 rokmi odsúdený za úmyselné trestné činy. Tieto trestné činy však boli zahladené a to uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 4Nt/23/2022. (Ako dôkaz priložil uznesenie č. k. 4Nt 23/2022-37 zo dňa 02.12.2022 bez vyznačenia doložky právoplatnosti).

10. Ako ďalej uviedol, i keď žalovaný považuje ustanovenie § 6 písm. b) zákona č. 180/2004 Z. z. za neústavné, pretože podľa jeho názoru je v rozpore s článkom 30 Ústavy SR, tak v tomto prípade sa žalovaný podľa jeho názoru môže ujať funkcie starostu.

11. Základná interpretačná zásada stanovená Ústavným súdom SR tkvie totiž v tom, že zákony sa majú vykladať a aplikovať podľa ich zmyslu (viď rozhodnutie ÚS. PL. 19/94). Interpretácia zákona nemôže popierať účel a zmysel právnej úpravy a vo svojich dôsledkoch reštriktívne zasahovať do základných práv a slobôd, ktorých rešpektovanie je súčasťou základných princípov právneho štátu (viď rozhodnutie ÚS SR, II. ÚS 142/2015).

12. V demokratickom a právnom štáte je pritom možné odňať volebné právo, ktoré je ústavou garantované len v prípade, ak k tomu existuje legitímny cieľ a ak jeho odstránením nie sú ohrozené iné dôležité verejné záujmy. Obmedzenie práva voliť a práva byť volený musia byť ospravedlniteľné a to spravidla bezpečnostnými požiadavkami, z dôvodu predchádzaniu trestným činom a ochrane poriadku (viď rozhodnutie EŠLP, Hirst v. Spojené kráľovstvo).

13. Podľa názoru žalovaného zmyslom a účelom § 6 písm. b) zákona č.180/2014 Z. z. je to, aby moc získaná vo voľbách nebola zverená osobám odsúdeným za úmyselné trestné činy, pretože to podľa zákonodarcu vyžaduje ochrana verejného poriadku. Tento, podľa zákonodarcu legitímny cieľ však nie je splnený, ak moc prevezme osoba, ktorej bolo odsúdenie zahladené, a teda sa na ňu hľadí, ako keby nebola odsúdená.

14. Podľa názoru žalovaného preto nie je prekážkou volebného práva, ak v čase zloženia sľubu starostu, ktorým sa starosta ujíma funkcie, je jeho odsúdenie zahladené. V prípade opačného výkladu by totiž nedošlo k naplneniu legitímneho cieľa, ktorým je možné odôvodniť odňatie ústavného práva byť volený.

II.

Posúdenie veci správnym súdom

15. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší správny súd“) podľa čl. 142 ods. 2 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhoduje s účinnosťou od 1. januára 2021 aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy. Konanie vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy je upravené v § 312a až § 312k Správneho súdneho poriadku. Pokiaľ ide o aplikovateľný právny štandard potrebný pre rozhodovanie vo veci bude celkom pochopiteľne Najvyšší správny súd vychádzať z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky v týchto veciach, ako aj z vlastnej rozhodovacej praxe, keď sa táto sformuluje.

16. Predmetom konania pred správnym súdom je žaloba, ktorou žalobca namieta nezákonnosť a neústavnosť volieb starostu obce Bystrany uskutočnených dňa 29.10.2022. Námitky žalobcu, ktorými odôvodnil svoj návrh smerujú k vyhláseniu volieb starostu obce konaných dňa 29.10.2022 za neplatné. Podstatou žaloby je tvrdenie, že žalovaný ako zvolený starosta obce Bystrany, nespĺňa podmienky pre výkon pasívneho volebného práva podľa § 6 zákona č. 180/2014 Z. z., keďže bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin, pričom jeho odsúdenie nebolo zahladené.

17. Podľa § 6 písm. b) zákona č. 180/2014 Z. z. prekážkou práva byť volený je právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin, ak odsúdenie nebolo zahladené.

18. Následne Najvyšší správny súd doplnil spis o odpis z Registra trestov Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky pre žalovaného Z. J., R.Ď. XX.XX.XXXX, W..Č.. XXXXXX/XXXX.

19. Z obsahu predloženého odpisu Registra trestov Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky súd zistil, že u žalovaného sa jedná o štyri vykázané počty záznamov.

1. Okresný súd Spišská Nová Ves, rozhodnutie 08.03.1993; spis. značka 3T 10/93; mladistvý; § 9/2, 247/1b,2, 9/2, 249/1 Tr.z.; odňatie slobody nepodmienečne na 6 mesiacov v nápravno-výchovnom ústave pre mladistvých; vykonanie trestu 23.10.1993,

2. Okresný súd Spišská Nová ves; rozhodnutie 28.09.1998, spis. značka 2T 432/98; § 9/2, 247/1a,b Tr.z.; odňatie slobody podmienečne na 10 mesiacov so skúšobnou dobou do 15.10.2000; nariadený výkon trestu 20.06.2000 v II. NVS; podmienečné prepustenie 28.05.2001 Okresný súd Košice 2 spisová značka 3Pp 75/01 so skúšobnou dobou na 18 mesiacov; osvedčenie 17.10.2003,

3. Okresný súd Spišská Nová Ves; rozhodnutie 15.05.2000; spis. značka 3T 158/00; § 9/2, 238/1,2 Tr.z.; odňatie slobody nepodmienečne na 6 mesiacov v II. NVS; vykonanie trestu 25.01.2001,

4. Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudok 31.08.2012; spis. značka 5T 161/2012; právoplatnosť 31.08.2012; § 14 § 221/1,3a Tr.z. 300/2005; odňatie slobody podmienečne na 2 roky 11 mesiacov so skúšobnou dobou v trvaní 3 roky a 9 mesiacov do 01.06.2016 s probačným dohľadom, obmedzenie; príkaz podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom programu sociálneho výcviku alebo iného výchovného programu; osvedčenie 31.03.2017; na páchatel'a sa hľadí akoby nebol odsúdený.

20. Uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 4Nt/23/2022-37 zo dňa 02.12.2022 bolo rozhodnuté v trestnej veci odsúdeného Z. J.O., R. XX.XX.XXXX o žiadosti odsúdeného o zahľadania odsúdenia tak, že podľa § 92 ods.1 písm. c) Trestného poriadku a § 470 Trestného zákona sa zahladzuje odsúdenie Z. J., R. XX.XX.XXXX:

- z rozhodnutia Okresného súdu Spišská Nová ves zo dňa 08.03.1993, sp. zn. 3T 10/93, ktorým mu ako mladistvému bol uložený nepodmienečný trest na 6 mesiacov v nápravno-výchovnom ústave pre mladistvých, ktorý vykonal dňa 23.10.1993,

- z rozhodnutia Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 28.09.1998, sp. zn. 2T 432/98, ktorým mu bol uložený podmienený trest na 10 mesiacov, so skúšobnou dobou do 15.10.2000, nariadený výkon trestu 20.06.2000 v II NVS, podmienne prepustený 28.05.2001 Okresným súdom Košice 2, sp. zn. 3Pp 75/01 so skúšobnou dobou na 18 mesiacov, v ktorej sa 17.10.2003 osvedčil,

- z rozhodnutia Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 15.05.2000, sp. zn. 3T 158/00, ktorým mu bol uložený nepodmienečný trest na 6 mesiacov v II. NVS; ktorý vykonal 25.01.2001.

21. Uznesenie č. k. 4Nt/23/2022-37 o zahľadení odsúdení bolo vyhlásené až po voľbách starostu obce konaných dňa 29.10.2022.

22. Najvyšší správny súd poukazuje na odsúdenie žalovaného z 08.03.1993, ktorý bol odsúdený ešte ako mladistvý za úmyselnú majetkovú trestnú činnosť

(trestný čin krádeže podľa § 247 ods.1 písm. b), ods. 2 a trestný čin neoprávneného užívania cudzej veci podľa § 249 ods.1, spáchané v spolupáchateľstve podľa § 9 ods.2 zákona č. 140/1961 Zb.) k trestu odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov nepodmienečne, vykonaný 23.10.1993.

Súd poukazuje na jeho ďalšie odsúdenia za úmyselné trestné činy jednak Okresným súdom Spišská Nová Ves z 28.09.1998, sp. zn. 2T432/98 pre trestný čin krádeže spolupáchateľstvom podľa §§ 9 ods. 2, 247 ods.1 písm. a, b zákona č. 140/1961 Zb., kde mu bol síce uložený trest odňatia slobody s podmieneným odkladom za tento úmyselný trestný čin, ale následne bol nariadený výkon tohto trestu, pričom bol podmienne prepustený v roku 2001, v skúšobnej dobe tohto podmieneného prepustenia sa osvedčil, avšak vykonaný trest v rozhodnej dobe zahľadený nemal a taktiež na jeho odsúdenie Okresným súdom Spišská Nová Ves z 15.03.2000, sp. zn. 3T/158/2000 pre úmyselný trestný čin porušovania domovej slobody podľa §§ 9 ods.2, 238 ods.1, 2, zákona č. 140/1961 Zb., s uloženým nepodmienečným trestom odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov, ktorý vykonal 25.01.2001, ktorý tiež v rozhodnej dobe nemal zahľadený. Uvedené úmyselné trestné činy spáchal za účinnosti zákona č. 140/1961 Zb.

23. Za účinnosti tak zákona č. 140/1961 Zb. § 69 ods.1 písm. c) ako aj zákona č. 300/2005 Z. z. § 92 ods.1 písm. c) súd zahľadí odsúdenie, ak odsúdený viedol po výkone alebo odpustení trestu alebo po premlčaní jeho výkonu riadny život nepretržite po dobu najmenej tri roky, ak ide o odsúdenie na trest odňatia slobody neprevyšujúci jeden rok. Z toho je zrejmé, že tresty uložené žalovanému nemohli byť automaticky zahľadené ich výkonom, ale až po uplynutí zákonom stanovenej doby rozhodnutím súdu.

24. Uvedená trojročná lehota sa nevzťahovala iba na zahľadania odsúdenia u mladistvého (§ 87 ods.1 zákona č. 140/1961 Zb.), čo platí aj v súčasnosti (§ 121 ods.1 zákona č. 300/2005 Z. z.).

25. V čase volieb zo strany žalovaného nebola odstránená prekážka práva byť volený v zmysle § 6 písm. b) zákona č. 180/2014 Z. z., nakoľko nebolo zahľadené jeho odsúdenie za úmyselné trestné činy.

26. Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana základných práv zaručených v čl. 30 ústavy, t.j. predovšetkým aktívneho a pasívneho volebného práva. Ústava garantuje všetkým oprávneným voličom voliť svojich zástupcov do voľbami kreovaných orgánov verejnej moci (aktívne volebné právo), t.j. rozhodovať o personálnom, resp. politickom zložení nimi volených orgánov verejnej moci (čl. 30 ods.1 ústavy), pričom garantuje tiež všeobecnosť, rovnosť a priamosť volebného práva, ako aj jeho vykonanie tajným hlasovaním (čl. 30 ods. 3 ústavy). Zároveň ústava garantuje predovšetkým prostredníctvom čl. 30 ods. 4 možnosť (právo) občanov, a vo vzťahu k voľbám do orgánov územnej samosprávy aj cudzincov s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky (čl. 30 ods.1 druhá veta), uchádzať sa o zvolenie do funkcie starostu obce alebo do funkcie poslanca

obecného zastupiteľstva za rovnakých podmienok [pasívne volebné právo (PL. ÚS 20/2011, m.m. PL. ÚS18/07)].

27. Pod zákonnosťou do volieb územnej samosprávy treba rozumieť - uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (m.m. PL. ÚS34/99, PL. ÚS82/07), pričom podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv dotknutých osôb, ktoré je v konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (PL. ÚS22/200, m.m. PL. ÚS21/94, PL. ÚS82/09).

28. Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv je čl. 31 ústavy, podľa ktorého zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Citované ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádza svoje vyjadrenie predovšetkým vo voľbách a je základným predpokladom a podmienkou fungovania demokratického štátu (m.m. PL. ÚS19/98, PL. ÚS82/07). Nie je tomu inak ani pri voľbách do orgánov samosprávy obcí.

29. Je potrebné na tomto mieste upozorniť, že volebné vady sa v tomto štádiu konania neposudzujú podľa zásad súdnicstva správneho, ale podľa zásad súdnicstva volebného. Volebný výsledok sa zrušuje, alebo voľby sa vyhlasujú za neplatné len vtedy, ak volebná vada mohla mať vplyv na celkové rozhodnutie voličov. Dôležitým komponentom volebného súdnicstva je teda zisťovanie intenzity volebných väd z hľadiska ich vplyvu na výsledok volieb.

30. V rámci ochrany ústavnosti vo volebných veciach môže ísť napr. o takú volebnú vadu, ktorá je spojená so samotnou ústavnosťou volieb, napríklad priama negácia výkonu aktívneho volebného práva (fyzické bránenie v účasti vo voľbách), alebo podstatný zásah do ústavnej koncepcie, podľa ktorej zloženie orgánov samosprávy obce má vyjadrovať vôľu obyvateľov obce majúcich úmysel tvoriť integrálnu súčasť personálneho substrátu územnej samosprávy (m. m. PL. ÚS68/2014).

31. Právomoc Najvyššieho správneho súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 312j ods. 2 písm. a) Správneho súdneho poriadku sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia sa však vyžaduje podľa judikatúry ústavného súdu hrubé alebo závažné, prípadne opakované porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (PL. ÚS17/94, PL. ÚS19/94, PL. ÚS50/99). Inými slovami povedané, nie každé porušenie zákona o voľbách vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb, alebo voľby kandidáta. Najvyšší správny súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel zákona o voľbách ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie zákona o voľbách, ktoré už spochybňuje výsledky volieb, a ktoré vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

32. Najvyšší správny súd vychádzajúc z predloženého odpisu z Registra trestov Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky pre žalovaného Z. J., narodeného XX.XX.XXXX ako i z predloženého uznesenia Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 4Nt/23/2022-37 zo na 02.12.2022 (bez vyznačenia doložky právoplatnosti) konštatuje, že došlo k porušeniu volebného zákona v intenzite, ktorá spochybňuje dosiahnutý výsledok vo voľbách na starostu obce, pretože v dôsledku porušenia volebného zákona došlo k narušeniu slobodnej súťaže politických síl. Povaha identifikovaného porušenia volebného zákona priamo zasahuje do podstaty ústavných princípov volebného práva do samosprávnych orgánov obce a zároveň do výsledkov volieb, ktoré musia vyjadrovať výlučne prejavenu vôľu voličov. Žalovaný skutočne v čase konania volieb starostu obce Bystrany dňa 29.10.2022 nespĺňal zákonom ustanovenú podmienku pasívneho volebného práva [§6 písm. b) zákona č. 180/2004 Z. z.], pretože bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin a jeho odsúdenie nebolo zahladené. Uvedené porušenie zákona č. 180/2014 Z. z. s ohľadom na intenzitu jeho

dopadu na samotný výsledok volieb starostu obce Bystrany konaných dňa 29.10.2022 je podľa názoru súdu samo osebe dostatočné na to, aby súd vyhlásil tieto voľby za neplatné.

33. Najvyšší správny súd uvádza, že v obdobnej veci rozhodol už Ústavný súd Slovenskej republiky Nálezom sp. zn. PL. ÚS.54/2018 z 16.01.2019 na závery ktorého odkazuje. Ústavný súd v uvedenom náleze konštatoval, že neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (PL. ÚS62/07, PL. ÚS.20/2011, PL.ÚS6/2015).

34. Taktiež ústavný súd v uvedenom náleze konštatoval, že dôležitým komponentom volebného súdnicstva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb (PL. ÚS11/2011, PL. ÚS32/2014).

35. V rámci konania o volebných sťažnostiach (agendy volebného súdnicstva aj vo vzťahu ku konaniam o týchto veciach) sa neuplatňuje teória tzv. „absolútnych vád“ volebného procesu, t.j. takých porušení volebného zákona, ktoré by mali za následok automatické zrušenie volieb (volieb kandidáta alebo výsledku hlasovania). Vzhľadom na túto skutočnosť treba považovať všetky možné pochybenia a vady volebného procesu za relatívne a zvažovať, resp. zohľadňovať ich význam podľa ich vplyvu na výsledok volieb do zastupiteľského orgánu alebo na výsledok voľby konkrétneho kandidáta. Overovanie volieb je založené na predpoklade objektívnej súvislosti medzi volebnou vadou a obsadením funkcie alebo minimálne takej novej príčinnej súvislosti (princíp potenciálnej kauzality, PL. ÚS7/2010, PL. ÚS3/2018). Túto možnú príčinnú súvislosť však treba vykladať nie iba ako abstraktnú možnosť, ale treba ju v konaní riadne preukázať (PL. ÚS16/2011, PL. ÚS28/2014, PL. ÚS3/2018).

36. V obdobnej veci rozhodol Ústavný súd Slovenskej republiky tiež svojim Nálezom sp. zn. PL. ÚS1/2019 z 23. januára 2019, kde vyslovil, že prekážky volebného práva možno definovať ako ústavou či volebnými zákonmi ustanovené podmienky výkonu volebného práva, ktorých nenaplnenie neumožňuje fyzickým osobám, ktorým inak volebné právo patrí, jeho reálny výkon, a to až dovtedy, kým táto prekážka trvá (Orosz, L a kol. Volebné právo. Košice: UPJŠ, 2015. s 45).

37. Cieľom právnej úpravy, ktorá pre všetky druhy volieb zaviedla prekážku výkonu pasívneho volebného práva z dôvodu právoplatného odsúdenia za úmyselný trestný čin, ktoré ešte nebolo zahladené [§6 písm. b) volebného zákona], bolo zabezpečiť verejný záujem na tom, aby sa o volené funkcie uchádzali iba osoby, ktorých bezúhonnosť je nespochybniteľná. Vylučujúcou podmienkou v danom prípade je iba zahalenie odsúdenia, ktorého právnym dôsledkom je zákonná fikcia neodsúdenia.

III.

Záver

38. Vychádzajúc zo všetkých uvedených skutočností, rešpektujúc princíp materiálneho chápania ochrany ústavnosti, Najvyšší správny súd vo veci namietanej nezákonnosti a neústavnosti volieb na starostu obce Bystrany rozhodol tak, že vyhlásil voľby za neplatné, nakoľko vykonaným dokazovaním zistil, že v čase napádaných volieb t.j. 29.10.2022 žalovaný nespĺňal zákonom č. 180/2014 Z. z. ustanovené podmienky pasívneho volebného práva, pretože bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin a jeho odsúdenie v tom čase ešte nebolo zahladené [§6 písm. b) volebného zákona].

39. Navyše Najvyšší správny súd udáva, že námietky žalovaného pokiaľ tvrdil, že podstatný je čas kedy sa starosta ujíma svojej funkcie, správny súd považuje za právne irelevantné vo vzťahu k predmetu sporu.

40. O nároku na náhradu trov konania rozhodol Najvyšší správny súd podľa § 167 ods.1 Správneho súdneho poriadku a vzhľadom na úspech žalobcu v konaní mu priznal úplnú náhradu dôvodne

vynaložených trov v tomto konaní. O výške náhrady trov rozhodne osobitným uznesením asistent Najvyššieho správneho súdu v zmysle § 175 ods. 2 Správneho súdneho poriadku.

41. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 5:0.

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.